

EVIDENCA ZAČASNE / TRAJNE ODSOTNOSTI Z DELA ZARADI BOLEZNI, POŠKODB, NEGE, SPREMSTVA IN DRUGIH VZROKOV (NIJZ 3)

Kontaktne podatke

Nacionalni inštitut za javno zdravje
Trubarjeva 2, 1000 Ljubljana, Slovenija
NIJZ Podatkovni portal: podatkovni.portal@nijz.si

Pravna podlaga za zbiranje podatkov:

- Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (Uradni list RS, št. 65/00, 47/15, 31/18, 152/20 – ZZUOOP, 175/20 – ZIUOPDVE, 203/20 – ZIUPOP DVE, 112/21 – ZNUPZ, 196/21 – ZDOsk, 206/21 – ZDUPŠOP, 141/22 – ZNUNBZ in 18/23 – ZDU-10), oznaka NIJZ 3.
- Zakon o državni statistiki ZDSt (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/2001),
- Uredba (ES) št. 1338/2008 Evropskega parlamenta in sveta z dne 16. decembra 2008 o statističnih podatkih Skupnosti v zvezi z javnim zdravjem ter zdravjem in varnostjo pri delu.

Namen zbirke podatkov

Podatki o bolniškem staležu so pomembni vir informacij o zdravstvenem stanju aktivne populacije. Namen zbirke je spremljanje in analiziranje vzrokov in drugih značilnosti začasne odsotnosti z dela.

Kratek opis zbirke podatkov

Sodobna tehnologija zbiranja in pridobivanja podatkov omogoča racionalizacijo zbiranja podatkov v smislu enkratnega vnosa podatkov in pridobivanja izhodnih podatkov za poročanje o zdravstvenem stanju delavcev mednarodnim organizacijam (WHO, ILO, EUROSTAT), potrebe nacionalne zdravstvene statistike in za potrebe Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, kot tudi za posamezna podjetja, ki se zanimajo za zdravstveno stanje zaposlenih. Vir podatkov je Potrdilo o upravičeni zadržanosti od dela (BOL) ki ima zakonsko podlago v Zakonu o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (zbirka NIJZ 3). Od februarja 2020 se Potrdilo o upravičeni zadržanosti od dela izdaja v elektronski obliki (eBOL) in služi kot potrdilo plačniku za nadomestilo osebnega dohodka. Istočasno se zbirajo podatki tudi za statistične namene in se preko ZZZS posredujejo na NIJZ.

Kratka zgodovina zbirke podatkov

Do leta 1983 so obdelave o bolniškem staležu v Arhivu Slovenije, 1990-1996 tehnični izvajalec ZZZS – NIJZ ima samo obdelave podatkov na papirju. Od leta 1997 je zbirka podatkov o bolniškem staležu na NIJZ. V letu 1996 (z dne 1. 4. 1996) je bil uveden posodobljen način zbiranja podatkov. Nabor podatkov je bil usklajen s potrebami ZZZS. Zbiranje in preverjanje podatkov se je do vključno 2013 izvajalo na ravni regijskih Zavodov za zdravstveno varstvo (ZZV), kasneje pa na območnih enotah NIJZ. Od 1. 7. 2020 NIJZ ne prejema več podatkov neposredno od izvajalcev zdravstvene dejavnosti, temveč posredno preko ZZZS.

Poročevalci, njihove obveznosti, zaščita podatkov

Podatke, ki so jih izvajalci zdravstvene dejavnosti posredovali v informacijski sistem ZZZS, ta posreduje na NIJZ med 20. in 25. dnem v mesecu, za pretekli mesec. Posredovanje podatkov od ZZZS do NIJZ je določeno v Protokolu o posredovanju podatkov o upravičeni zadržanosti od dela. Prenos podatkov poteka z uporabo aplikacije Novell NetStorage, katere delovanje zagotavlja NIJZ. ZZZS uporablja aplikacijo po navodilih NIJZ. Za dostop do

aplikacije zaposleni ZZSZ uporabljajo digitalna potrdila. Podatki se posredujejo v obliki tekstovne datoteke. Pred prenosom se datoteke komprimirajo in šifrirajo z dogovorjenim geslom. Datoteka se imenuje BOL_mmllll.txt, kjer mmllll označuje mesec in leto podatkov.

Na NIJZ se naredi kontrola pravilnosti in popolnosti zapisanih podatkov. Agregacije podatkov se pripravijo po predpisani strukturi in terminskem planu za posamezno datoteko, definiranih v Metodoloških navodilih.

Metodološke osnove raziskovanja

Ciljna populacija: Zaposleni in samozaposleni, ki so zaradi bolezni, poškodb, nege, spremstva ali drugih zdravstveno upravičenih razlogov zdravniško opravičeno nezmožni za delo.

Enota poročanja: Javni in zasebni izvajalci zdravstvenega varstva na primarni ravni (ambulante izbranih -osebnih zdravnikov).

Enota opazovanja: primer odsotnosti z dela

Referenčno obdobje: koledarsko leto (med 1. januarjem in 31. decembrom).

DEFINICIJE

Vsi izračuni na podatkovnem portalu se nanašajo na polni delovni čas (PDC).

- **Začasna odsotnost** z dela zaradi bolezni, poškodb in drugih zdravstveno upravičenih razlogov se v enakem pomenu opisuje tudi z izrazi absentizem, zdravstveni absentizem, bolniški stalež, bolniška odsotnost.
- **Primer bolniške odsotnosti z dela** je neprekinjen bolniški stalež za eno diagnozo, zaključen v opazovanem letu, ne glede na to, kdaj se je bolniški stalež začel.
- **Primer dolgotrajne bolniške odsotnosti z dela nad 42 dni** je neprekinjen bolniški stalež za eno diagnozo v trajanju 43 dni ali več, zaključen v opazovanem letu, ne glede na to, kdaj se je bolniški stalež začel.
- **Primer dolgotrajne bolniške odsotnosti z dela nad 365 dni** je neprekinjen bolniški stalež za eno diagnozo v trajanju 366 dni ali več, zaključen v opazovanem letu, ne glede na to, kdaj se je bolniški stalež začel.
- **Število izgubljenih koledarskih dni** vključuje vse dneve odsotnosti z dela za eno zaključeno diagnozo v opazovanem letu.
- **Odstotek bolniškega staleža (%BS)** je odstotek izgubljenih koledarskih dni v opazovanem letu na enega zaposlenega na leto.
- **Indeks onesposabljanja (IO)** je število izgubljenih koledarskih dni na enega zaposlenega na leto.
- **Indeks frekvenca (IF)** je število primerov odsotnosti z dela zaradi bolniškega staleža na 100 zaposlenih v enem letu.
- **Resnost (R)** je povprečno trajanje ene odsotnosti z dela zaradi bolezni, poškodbe ali drugega zdravstvenega vzroka.

Pojasnilo glede podatkov o poškodbah pri delu od leta 2013 dalje

Spremenjena definicija poškodbe pri delu

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2), ki velja od 1. 1. 2013, je definicijo poškodbe pri delu spremenil v delu, ki opredeljuje poškodbe na poti na delo in iz dela. Definicija velja tudi na področju zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja (19. člen Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju). Od 1. 1. 2013 dalje med poškodbe pri delu ne vključujemo poškodb na poti na delo in z dela (še vedno pa se za poškodbo pri delu šteje poškodba, ki jo utрпи zavarovanec na redni poti od stanovanja do delovnega mesta ali nazaj, če prevoz organizira delodajalec, ali pa poškodba, ki jo utрпи zavarovanec na službeni poti).